

raties) vooral van de mariniers van het *US Marine Corps*, dus moest die oorlog door een admiraal, niet door een generaal, geleid worden. De constructie die na lange, soms heftige discussies uit de bus kwam (evenals in Japan en elders was er in de Verenigde Staten sprake van een aanzienlijke rivaliteit tussen leger en vloot), was deze dat, onder president Roosevelt als Amerikaans opperbevelhebber en de *Combined Chiefs of Staff* als gecommiteerden van Roosevelt en Churchill, de strategische leiding van de tegen Japan te ondernemen operaties bij de Amerikaanse *Joint Chiefs of Staff* kwam te berusten; zij gaven via Marshall, *Chief of the US Army Staff*, hun aanwijzingen aan MacArthur door en via King, *Commander-in-Chief of the US Navy*, aan de marinebevelhebbers in de drie gebieden waarin het uitgestrekte zeegebied van de Stille Oceaan werd verdeeld: het noorden, het midden en het zuiden. Van die drie gebieden zou het middengebied, dat in de richting van Japan-zelf wees, zich als het belangrijkste ontpoppen – opperbevelhebber werd hier *Admiral Chester W. Nimitz* met zijn hoofdkwartier in Pearl Harbor; als *Commander-in-Chief Pacific Ocean Area* voerde hij óók het opperbevel in het noordelijke gebied, niet in het zuidelijke dat onder opperbevel van *Vice-Admiral Robert L. Ghormley* rechtstreeks onder King stond; Ghormley vestigde zijn hoofdkwartier in Auckland (Nieuw-Zeeland).

Gelijk gezegd: MacArthur, Nimitz en Ghormley kregen hun aanwijzingen van de *Joint Chiefs of Staff*. Hun positie verschilde dus van die welke generaal Wavell als opperbevelhebber van *Abda-Command* had ingenomen en van die welke generaal Eisenhower ging innemen toen eenmaal tot de Geallieerde landingen in Frans-Marokko en Frans-Algerië was besloten: zij kregen hun aanwijzingen van het Amerikaans-Britse college van de *Combined Chiefs of Staff*. Dat verschil vloeiende voort uit het feit dat de Britse, de Australische, de Nieuwzeelandse en de Nederlandse regering begin april '42 hadden goedgekeurd¹ dat de strategische verantwoordelijkheid voor de oorlog in de *Pacific* uitsluitend bij de Verenigde

¹ De Nederlandse regering deed dat in de vorm van een nota aan de *Combined Chiefs of Staff*, ingediend door de twee Nederlandse vertegenwoordigers bij dat college: generaal-majoor A. Q. H. Dijkhoorn, die in juni '41 was afgetreden als minister van defensie, en schout-bij-nacht G. W. Stöve, die een jaar eerder in Indië was vervangen als eskader-commandant. Uit de notulen van de Nederlandse ministerraad blijkt niet dat de Nederlandse goedkeuring daar onderwerp van discussie is geweest – wij nemen aan dat Gerbrandy (minister-president en minister van koloniën), van Kleffens (minister van buitenlandse zaken) en Michiels van Verduynen (gezant te Londen en minister zonder portefeuille) samen de desbetreffende beslissing hebben genomen – of zij dienaangaande koningin Wilhelmina hebben ingelicht, is niet bekend.